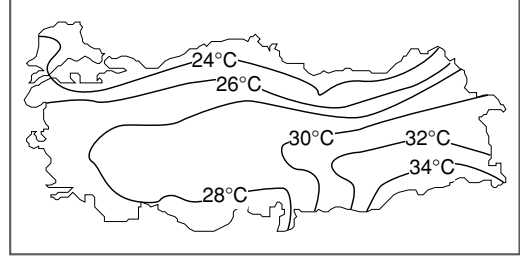

Türkiye iklimini etkileyen faktörler;

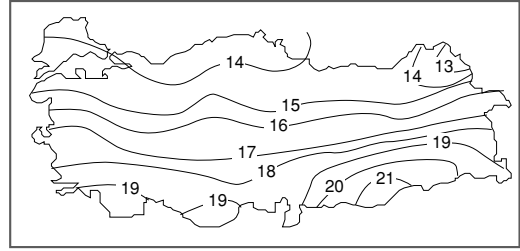
- Matematik Konum
- Çevresindeki denizler
- Yükselti ve yerşekilleri
- Çevresindeki basınç merkezleri
  - a) Yüksek Basınç merkezleri; Sibiryaya, Asor, Afrika'nın kuzeyi
  - b) Alçak Basınç merkezleri; Basra, İzlanda, Akdeniz ve Karadeniz'in doğusu

Sıcaklık Dağılışımda Görülen Özellikler;

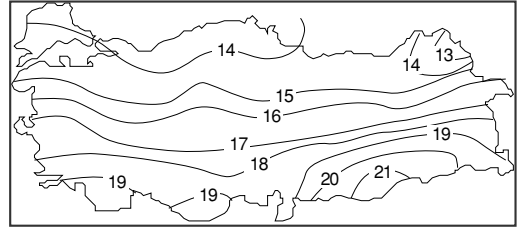
- 1- Genelde güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklık azalır. En yüksek sıcaklık ortalamalarına güney bölgelerimizde, en düşük sıcaklık ortalamalarına kuzey bölgelerimizde rastlanır. **(Enlem etkisi)**
- 2- Kıyıların tümünde yıllık sıcaklık ortalaması 10°C'den fazladır. **(Deniz etkisi)**
- 3- Batıdan doğuya gidildikçe sıcaklık azalır. **(Yükselti-karasallık)**
- 4- Yaz mevsiminde en sıcak bölge Güneydoğu Anadolu'dur. **(Karasallık ve Enlem)**
- 5- Kış mevsiminde en ılık bölge Akdeniz'dir. **(Enlem, Deniz etkisi)**
- 6- Kış mevsiminde en soğuk bölge Doğu Anadolu'dur. **(Yükselti, Karasallık)**
- 7- Yıllık ve günlük sıcaklık farklarının en az olduğu bölge Karadeniz'dir. **(Nem fazlalığı)**
- 8- Yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur. **(Yükselti, Karasallık)**
- 9- Kıyılardan uzaklaştıkça sıcaklık ortalaması düşer, sıcaklık farkı artar. **(Karasallık, yükselti)**
- 10- Yaz mevsiminde en serin bölge Karadeniz'dir. **(Enlem, nemlilik)**
- 11- Kıyı ile iç bölgeler arasındaki sıcaklık farkı yazın azalır, kışın artar.

Türkiye İndirgenmiş Ocak İzoterm Haritası

Türkiye İndirgenmiş Temmuz İzoterm Haritası

Türkiye İndirgenmiş Yıllık İzoterm Haritası

Yağış Dağılışımda Görülen Özellikler;

- 1- Yerşekilleri ile yağış arasında paralellik gözlenir. Yüksek dağların kıyıya paralel uzandığı yöreler bol yağış alırken, iç bölgelerdeki çanak ve çukurlar az yağış alır.
- 2- En fazla yağış alan yerler kuzey ve güney kıyılarıdır. **(Deniz etkisi ve dağların kıyıya paralel uzanması)**
- 3- Batı bölgelerimizin kıyı kesimleri fazla yağış almaz. **(Yükselti azlığı, dağların kıyıya dik uzanması)**
- 4- En fazla yağış alan bölge Karadeniz **(Bağıl nem fazla)**, en az yağış alan bölge ise İç Anadolu'dur. **(Dağlarla çevrili olma, denizden uzaklık)**
- 5- Kuzey ve güney bölgelerimizdeki sıradağların kıyıya dönük yamaçları içe dönük yamaçlardan fazla yağış alır. **(Deniz etkisi)**

6- En fazla yağış alan yöreler; Doğu Karadeniz, (Rize, Giresun, Ordu) Batı Karadeniz, (Zonguldak, Bartın) Menteşe Yöresi (Muğla) Batı, Orta ve Güneydoğu Toroslardır. (Antalya, Hatay, Bitlis)

En az yağış alan yöreler ise; İç Anadolu Trakya ve Güneydoğu Anadolu'nun düzlükleri ile Doğu Anadolu'daki çöküntü ovalarıdır. (Iğdır, Erzincan, Malatya)

7- Genelde kıyılardan uzaklaştıkça yağış azalır. **(Deniz etkisi)**

8- Aynı enlemlerdeki Doğu Anadolu, İç Anadolu'dan daha fazla yağış alır. **(Yükselti)**

9- Akdeniz, Ege, Marmara ve Güneydoğu Anadolu en fazla yağışı **kış**, İç Anadolu **ilkbahar**, Karadeniz ise **sonbaharda** alır.

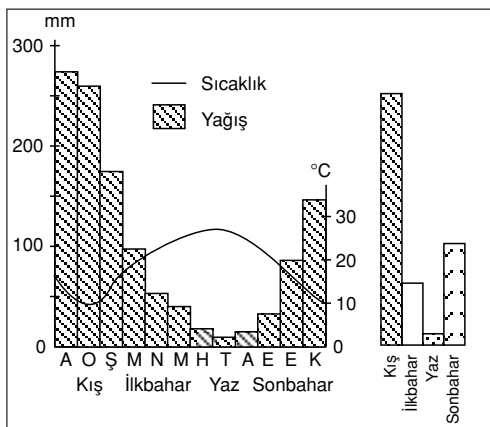
10- Kar yağışı ve donma olaylarının en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur. **(Yükselti-karasallık)**

İKLİM TİPLERİ

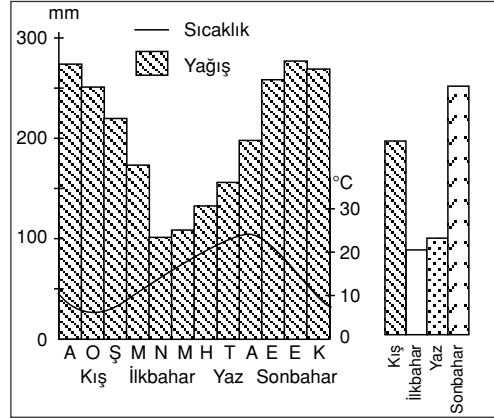
Akdeniz kıyıları, Ege kıyıları, Marmara Denizi çevresi ve Güneydoğu Anadolu'nun Gaziantep Yöresinde Akdeniz İklimi, (Bitki örtüsü maki) Karadeniz kıyılarında Karadeniz iklimi (Bitki örtüsü orman) Erzurum-Kars yöresinde sert karasal iklim (Bitki örtüsü çayır) diğer yörelerde ise bozkır iklimi görülür.

Not : Ülkemizde çok kısa mesafelerde sıcaklık, yağış ve iklim koşullarında büyük farklılıkların görülmesi yerşekillerinin çeşitliliği ile ilgilidir.

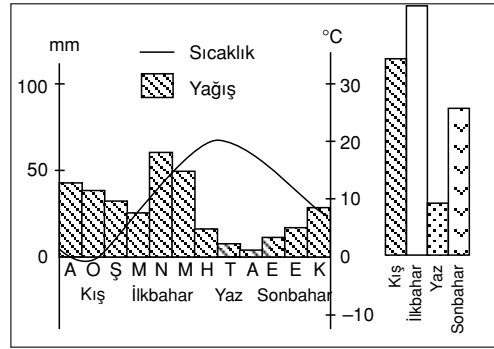
TÜRKİYE'DEKİ İKLİM TİPLERİ

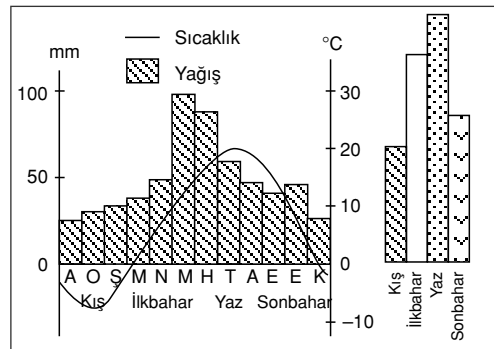
Akdeniz İklimi

Karadeniz İklimi

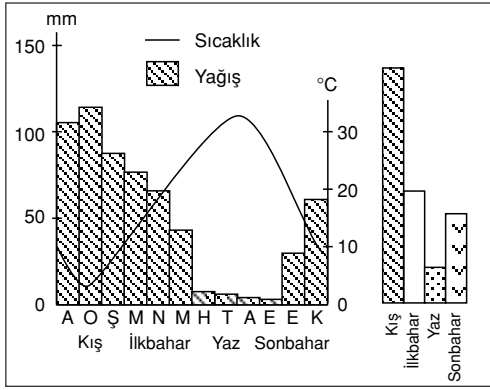
İç Anadolu Bölgesi İklimi (Karasal)

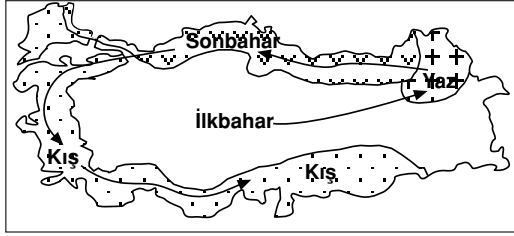
Erzurum-Kars (Sert Karasal) Çevresi İklimi

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

Güneydoğu Anadolu Bölgesi İklimi (Karasal)

Türkiye'de iklim tipine göre en fazla yağışın düştüğü mevsimler

ÖZETLE

- Türkiye'de aynı anda değişik iklim özelliklerinin görülmesi yerşekillerinin çeşitliliği ile ilgilidir.
- Ülkemizde;
  - Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilebilmesi
  - Doğal bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi
  - Turizm mevsiminin güneyde erken başlaması
  - Çeşitli akarsu rejimlerinin görülmesi
  - Ürünlerin olgunlaşma süresinin bölgeden bölgeye farklılık göstermesi,
  - Toprak türlerinin çok çeşitlilik göstermesi
  - Hayvan türlerindeki çeşitliliğin fazla olması **değişik iklimlerin** görüldüğüne kanıttır.
- Van, Beyşehir, İznik, Eğirdir gibi merkezlerde günlük sıcaklık farkının az olması **nemlilik** ile ilgilidir.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

- Yükselti azlığı nedeniyle kıyı bölgelerimiz içinde **en az yağışı** Marmara Bölgesi alır.
- Ülkemizde Karadeniz kıyıları dışında yaz mevsiminin kurak geçmesinde basınç kuşakları etkilidir.
- Kıyı bölgelerimizin sıcaklık ortalamalarının birbirinden farklı olması **enlem farkı** ile ilgilidir.
- İç bölgelerimizde kış yağışlarının kar şeklinde olması **düşük sıcaklık** ile ilgilidir.
- Akdeniz iklim kuşağında yer alan ülkemizde üç farklı iklim tipinin görülmesi **özel konum** şartlarından kaynaklanır.
- Ülkemizde yükselti farklarından dolayı iklim özellikleri, bitki örtüsü, nüfus dağılışı, yerleşme düzeni, ekonomik yapı, yöreden yöreye çok değişmektedir.
- Üç yanı denizlerle çevrili olmasına karşın ülkemizin büyük bölümü deniz etkisine kapalı ve karasaldir. Bu durumun nedeni kuzey ve güney bölgelerimizde dağların kıyıya paralel uzanmasıdır.
- Ülkemizde ortalama karla örtülü gün sayısı, kıyı bölgelerinden iç kesimlere ve batıdan doğuya gidildikçe artar. (**Yükselti-karasallık**)
- Doğu Karadeniz kıyılarının çok yağış alması, **kıyının hemen gerisinde sıradağların yükselmesi** ile ilgilidir.
- Akdeniz ve Karadeniz'in ılıtıcı ve nemli etkisi, dar kıyı şeridinde görülür. Nedeni kıyı boyunca uzanan sıradağlardır.
- Kıyılarda günlük, aylık ve mevsimlik sıcaklık farkları yüksek değildir.
- Karla örtülü gün sayısı üzerinde;
  - Denize uzaklık
  - Yükselti
  - Karasallık etkilidir.
- Yaz aylarında bağıl nem oranı en yüksek olan bölge Karadeniz'dir.

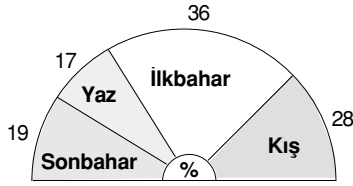
1. Balkan yarımadasında bir yüksek basınç merkezi, Marmara Bölgesinde ise bir alçak basınç merkezi oluştuğunda, Marmara Bölgesinde aşağıdaki rüzgarlardan hangisinin esmesi beklenir?

- A) Keşişleme B) Karayel
C) Poyraz D) Kible
E) Lodos

2. Aşağıdaki yörelerin hangisinde güneşli gün sayısı diğerlerine oranla fazladır?

- A) Batı Karadeniz
B) Erzurum – Kars yaylaları
C) Güney Marmara
D) Akdeniz kıyıları
E) Ege kıyıları

3.

Yukarıdaki grafikte mevsimlere göre yağış dağılım yüzdesi verilen şehrimiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zonguldak B) Kars
C) Adana D) Ankara
E) İzmir

4. Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gerçek sıcaklık ortalaması ile indirgenmiş sıcaklık ortalaması arasındaki fark en azdır?

- A) Kars B) Van
C) Adana D) Kayseri
E) Konya

5. Akdeniz Bölgesinde yaz mevsiminin erken başlamasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi da ha fazladır?

- A) Yükseltinin B) Nemliliğin
C) Bitki örtüsünün D) Enlemin
E) Hakim rüzgarların

6. Maki bitki örtüsünün yaygın olduğu bir yörede aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirilmesi en zordur?

- A) Çay B) Turunçgil
C) Pamuk D) Zeytin
E) Sebze

7. Aşağıdaki coğrafi bölgelerimizin hangisinde gerçek sıcaklık değeri ile indirgenmiş sıcaklık değeri arasındaki fark en azdır?

- A) İç Anadolu
B) Güneydoğu Anadolu
C) Marmara
D) Doğu Anadolu
E) Karadeniz

8. Türkiye’de sıcaklık dağılışı üzerinde aşağıdaki faktörlerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Nemlilik
B) Sıcak ve soğuk su akıntıları
C) Yükselti
D) Kara – deniz dağılışı
E) Enlem

9. Türkiye’yi çevreleyen denizlerin aşağıdaki olgulardan hangisi üzerinde etkili olmadığı söylenebilir?

- A) Yıllık sıcaklık farkı
B) Donlu gün sayısı
C) Sıcaklık dağılışı
D) Kar örtüsünün yerde kalma süresi
E) Gündüz süresi

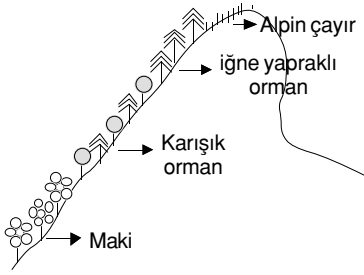
10. Türkiye’de Karadeniz Bölgesi’nden sonra en fazla yağış alan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Anadolu B) Ege
C) Marmara D) Akdeniz
E) İç Anadolu

11. Türkiye’nin iç bölgelerinden kıyıya doğru esen rüzgarların, aşağıdaki bölümlerin hangisinde föhn karakteri kazanma olasılığı en azdır?

- A) Doğu Karadeniz B) Orta Karadeniz
C) Antalya D) Adana
E) Batı Karadeniz

12.

Yukarıda dikey doğrultudaki bitki örtüsünün değişimi verilen dağ hangi bölgemizde olabilir?

- A) Karadeniz
B) Doğu Anadolu
C) Akdeniz
D) Güneydoğu Anadolu
E) İç Anadolu

13. I. Denizlerle çevrili olması
II. Ortalama yükselti fazlalığı
III. Akarsuların derine doğru gömülmesi
IV. Gel – Git olayının görülmemesi

Aynı enlemlerde yer alan Orta Asya ile kıyaslandığında Türkiye’de çöl bulunmayışı yukarıdakilerden en çok hangisiyle ilgilidir?

- A) II ve IV B) I ve IV C) Yalnız III
D) Yalnız IV E) Yalnız I

14. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yaz mevsiminde yüksek sıcaklıklar görülmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Baraj sayısının fazlalığı
B) Güneydoğu Torosların bölgeyi kuzeyden çevrelemesi
C) Güneydeki çöl sahalarının varlığı
D) Deniz etkisinden uzak olması
E) Samyelinin etkili olması

15.

Bölge	Makinin ulaşabildiği yükselti sınırı (m)
Akdeniz	700 - 800 m
Ege	400 - 500 m
Marmara	200 - 300 m

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi maki bitki örtüsünün ulaşabildiği yükselti sınırının bölgelerimize göre farklılık göstermesinde temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış miktarı
B) Toprak özellikleri
C) Enlem faktörü
D) Yağış rejimi
E) Sulama imkanları

16. Türkiye’nin üç yandan denizlerle çevrili olması aşağıdaki olgulardan hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Doğal bitki örtüsü
B) Nüfus dağılışı
C) Tarımsal ürün çeşidi
D) Turizm faaliyetleri
E) Yerel saat farkları

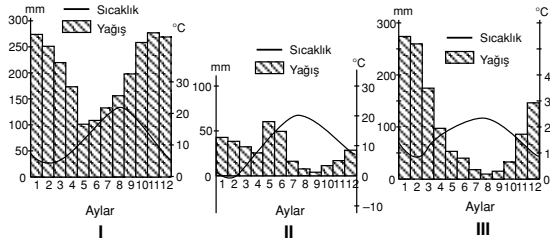
KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

17. Türkiye'de yağış dağılışı ile ilgili aşağıdaki yarılardan hangisi yanlıştır?

- A) En fazla yağış alan yerler kıyı dağlarının denize bakan yamaçlarıdır.
- B) En az yağış alan yerler iç bölgelerdeki çanak ve düzlüklerdir.
- C) Genelde kıyılardan uzaklaştıkça yağış değerleri azalır.
- D) Kuzeyden güneye gidildikçe yağış düzenli olarak azalır
- E) Yağış miktarı ile yerşekillerinin konumu ve yükseltisi arasında yakın bir ilişki vardır.

18. Aşağıdaki grafiklerde üç farklı ilin sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

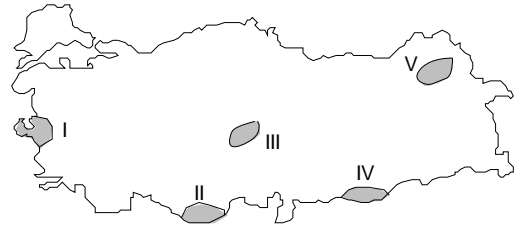
Bu grafiklerin her biri Rize, Kayseri ve Adana gibi merkezlerden hangisine aittir?

I	II	III
A) Adana	Rize	Kayseri
B) Rize	Kayseri	Adana
C) Kayseri	Adana	Rize
D) Rize	Adana	Kayseri
E) Adana	Kayseri	Rize

19. Aşağıdaki illerimizin hangisinde yıllık yağış miktarı diğerlerine oranla fazladır?

- A) Kayseri
- B) Iğdır
- C) İzmir
- D) Zonguldak
- E) Mardin

20.

Ocak ayı izoterm haritasında en düşük sıcaklıklara harita üzerinde işaretli alanların hangisinde rastlanır?

- A) V
- B) IV
- C) III
- D) II
- E) I

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

1. Türkiye'de batıdan doğuya gidildikçe sıcaklık değerlerinin daha az değişmesi aşağıdakilerden hangisinin etkisinin ortadan kaldırılmasına bağlıdır?

- A) Yükseltinin B) Enlemin
C) Boylamin D) Bitki örtüsünün
E) Bakı durumunun

2. Bölgelerimizle yağış rejimleri eşleştirildiğinde hangisi yanlış olur?

- A) Güneydoğu Anadolu – En fazla yağış kışın yaz kurak.
B) Karadeniz kıyıları – Her mevsim yağışlı, en çok sonbaharda
C) İç Anadolu – En fazla yağış ilkbaharda, yaz kurak
D) Kuzeydoğu Anadolu – Her mevsim yağışlı, en çok kış, en az yağış yazın.
E) Ege ve Akdeniz kıyıları – En fazla yağış kışın, en az yazın

3. İç Anadolu Bölgesinde orman yetiştirmek Karadeniz Bölgesinden çok daha zordur, diyen biri bu düşüncesini aşağıdaki yargılardan hangisiyle en iyi destekleyebilir?

- A) Çünkü İç Anadolu Bölgesinde düşük yağış değerleri ağacın yetişmesini zorlaştırmıştır.
B) Çünkü İç Anadolu toprakları verimsizdir.
C) Çünkü İç Anadolu Bölgesi su kaynakları bakımından çok fakirdir.
D) Çünkü İç Anadolu Bölgesinde yaz devresinin kısıllığı ağacın yetişmesini zorlaştırmıştır.
E) Çünkü İç Anadolu'da yerçekimleri çok engebelidir.

4. I. Batıdan doğuya doğru yükseltinin artması
II. Kıyı ve iç bölgelerin bitki örtüsünce farklı olması
III. Kuzeyi ile güneyi arasında 6°'lik enlem farkının olması
IV. Akarsu kaynaklarının zenginliği
V. Kuzey ve güney kıyılarımızda dağların kıyıya paralel uzanması

Türkiye'de bölgeler itibarıyla farklı iklim özelliklerinin görülmesinde yukarıdakilerden hangilerinin etkisi vardır?

- A) II – III B) II – IV C) II – V
D) I – III – V E) I – II

5.

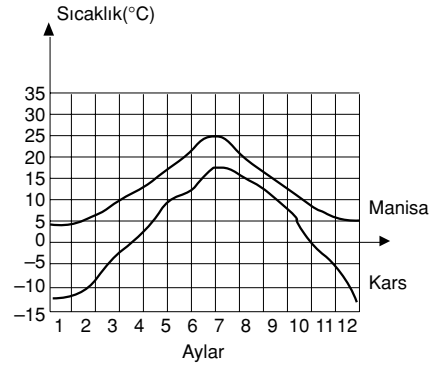
Şehir	Yıllık Sıcaklık Farkı (°C)
Rize	15.0
İzmir	19.0
Konya	23.4
Sivas	23.5
Erzurum	28.8

Yukarıdaki tabloda bazı şehirlerimize ait yıllık sıcaklık farkları verilmiştir.

Bu tablodan hareketle hangi yargıya kesinlikle varılabilir?

- A) Sıcaklık farkı güneyden kuzeye doğru düzenli olarak artar.
B) Denizden uzaklaştıkça sıcaklık farkı azalmıştır.
C) Nemliliğin çok olduğu yerlerde sıcaklık farkı fazladır.
D) Sıcaklık farkı doğudan batıya doğru giderek artmıştır.
E) Nemliliğin yüksek olduğu yerlerde sıcaklık farkı azdır.

6.

Yukarıdaki grafikte Kars ile Manisa illerimizin aylara göre yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Buna göre iki şehrin sıcaklık ortalamalarının farklı olmasında aşağıdakilerden hangisi temel etkindir?

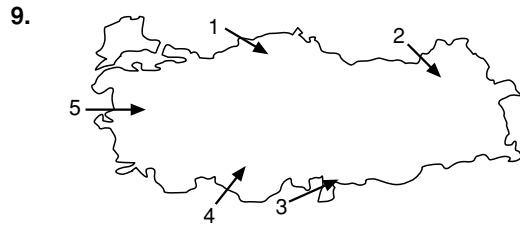
- A) Enlem B) Yükselti
C) Bakı D) Güneşlenme süresi
E) Rüzgâr

7. I. Yükselti fazlalığı
 II. Çok geniş bir alana sahip olması
 III. Deniz etkisini alamama
 IV. Bitki örtüsü azlığı
Doğu Anadolu'nun "Erzurum – Kars yayla iklim tipinde"
 – Kışların sert ve uzun
 – Yazların serin ve yağışlı geçmesi
yukarıdakilerden hangileriyle ilgilidir?

- A) I ve III   B) I ve IV   C) II ve IV
 D) I,II ve III   E) II ve III

8. Türkiye'nin iç bölgelerinde ormanın yerini ot-su bitkilere bırakması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Kışların çok soğuk geçmesiyle
 B) Yağış miktarının az olmasıyla
 C) Mevsimlik sıcaklık farkının fazla olmasıyla
 D) Yazların çok sıcak olmasıyla
 E) Yıllık sıcaklık farklarının düşük olmasıyla

Yukarıdaki Türkiye haritasında yönü oklarla ifade edilen hava kütlelerinden hangisinin orografik yağış bırakma olasılığı en azdır?

- A) 1   B) 2   C) 3
 D) 4   E) 5

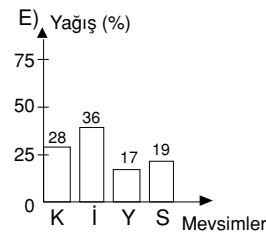
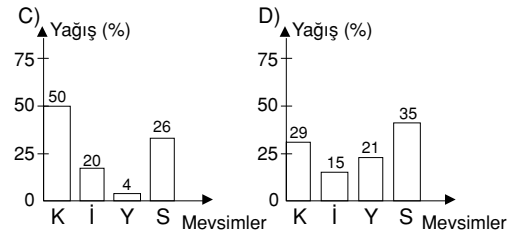
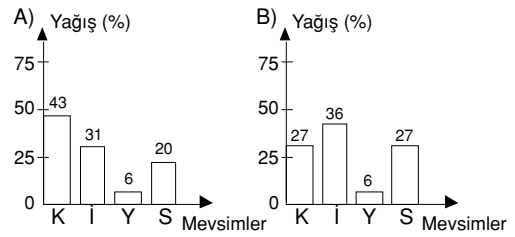
10. Akdeniz Bölgesi ile Marmara Bölgesinin yıllık sıcaklık ortalamalarının farklı olması aşağıdakilerden hangisinin farklılığıyla ilgilidir?

- A) Yükseltilerinin   B) Enlemlerinin
 C) Boylamlarının   D) Yerçekillerinin
 E) Rüzgar yönlerinin

11. Aşağıdaki tabloda Adana'da aylara göre yağış miktarı verilmiştir.

Ay	Yağış (mm)	Ay	Yağış (mm)
Ocak	112	Temmuz	6
Şubat	93	Ağustos	5
Mart	68	Eylül	30
Nisan	51	Ekim	73
Mayıs	47	Kasım	87
Haziran	22	Aralık	118

- Buna göre; Adana ilimizin mevsimlere göre yağış dağılımı grafiği aşağıdakilerden hangisidir?**

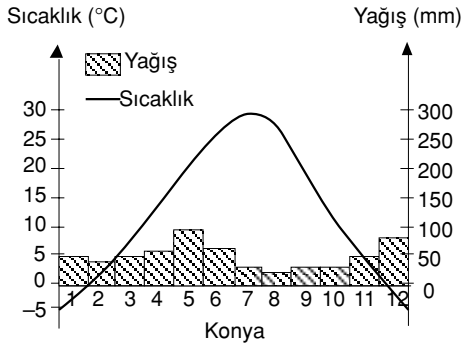
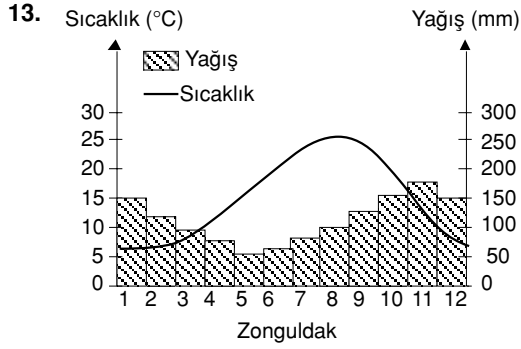

12. Denize komşu olmalarına rağmen, Karadeniz, Akdeniz, Marmara ve Ege Bölgelerimizde farklı iklim özelliklerinin görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Ekvatora uzaklığın
 B) Dağların uzanış doğrultusunun
 C) Yükseltinin
 D) Bitki örtüsünün
 E) Çevreden gelen hava kütlelerinin

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

Yukarıdaki grafiklerde Zonguldak ve Konya'nın aylara göre sıcaklık ve yağış grafikleri verilmiştir.

Grafikler karşılaştırıldığında aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Zonguldak'ta yıllık sıcaklık farkı daha fazladır.
- B) Konya'nın yağış maksimumları ilkbahar mevsimine rastlamaktadır.
- C) Zonguldak'taki nisbi nemlilik oranı daha yüksektir.
- D) Konya'da kar yağışı ve donma olayı Zonguldak'tan daha belirgindir.
- E) Konya'da yıllık sıcaklık farkı daha fazladır.

14. Aşağıdaki şehirlerden hangisi en fazla yağışı kışın almaz?

- A) İzmir
- B) Adana
- C) Muğla
- D) Gaziantep
- E) Giresun

15. Aşağıdakilerden hangisi bakı etkisine bağlı olarak ülkemizde ortaya çıkan bir sonuç değildir?

- A) Güneydoğu Torosların güneye bakan yamaçlarında karların kuzey yamaçlardan önce erimesi
- B) Ülkemizde ev cephelerinin genelde güneye dönük olması
- C) Akdeniz bölgesinde bir dağın farklı yamaçlarında aynı yükseltilerde ekilen aynı cins ürünün güney yamaçta önce olgunlaşması
- D) Toros dağlarının güney yamaçlarında tarımın yükselti sınırının kuzey yamaçtan daha yüksek olması
- E) Yaz buğdayının Adana'da Ankara'dan önce olgunlaşması

16. Türkiye'de sonbahar ortalama yağışlarının en fazla olduğu coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz
- B) İç Anadolu
- C) Ege
- D) Karadeniz
- E) Marmara

17. Aşağıdakilerden hangisi, kara ve denizlerin farklı ısınmasının sıcaklık üzerindeki etkisine örnek olarak verilemez?

- A) Erzurum'da kar yağışlarının Antalya'dan fazla olması
- B) Sivas'ta günlük sıcaklık farklarının Samsun'dan fazla olması
- C) Kayseri'de İzmir'den daha sık donma olayı görülmesi
- D) Mersin'in yıl boyunca Çanakkale'den sıcak olması
- E) İzmir'in kışın Kütahya'dan daha sıcak olması

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

18. "Kuzeydoğudan esen sert ve soğuk bir rüzgardır. Özellikle kış mevsiminde yağmur ve kar getiren bu rüzgar en çok Marmara ve Karadeniz bölgelerimizde görülür."

Özellikleri verilen rüzgar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıldız   B) Poyraz
C) Lodos   D) Karayel
E) Keşişleme

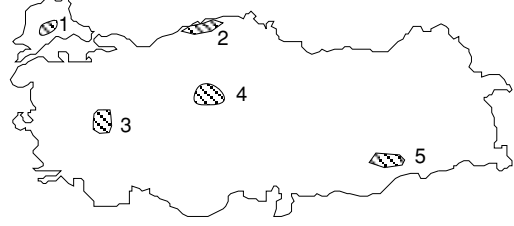
19. Suriye çöllerinden Güneydoğu Anadolu Bölgesine doğru esen sıcak ve kuru rüzgar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Poyraz   B) Samyeli
C) Lodos   D) Hamsin
E) Bora

20. Aşağıda verilen yörelerin hangisinde yıl içerisindeki donlu gün sayısı en fazladır?

- A) İçbatı Anadolu
B) Güneydoğu Anadolu
C) Batı Akdeniz
D) Doğu Anadolu
E) Güney Marmara

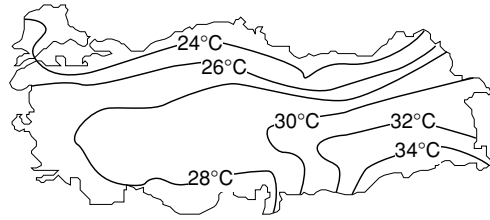
21. Yıllık yağış miktarının az, yazların kurak geçtiği yörelerde doğal bitki örtüsü bozktırdır.

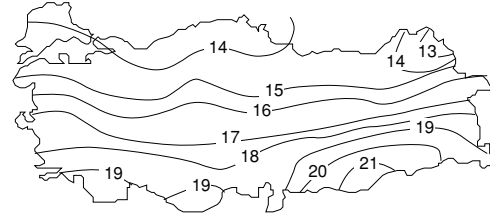
Buna göre, yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yörelerin hangisinde doğal bitki örtüsünün bozkır olma olasılığı en azdır?

- A) 1   B) 5   C) 3
D) 4   E) 2

22. Aşağıda Türkiye'nin ocak ve temmuz ayı izotermeleri verilmiştir.

Türkiye İndirgenmiş Temmuz İzoterm Haritası

Türkiye İndirgenmiş Yıllık İzoterm Haritası

Yalnızca bu haritalardaki bilgilere dayanarak, ocak ve temmuz ayı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) En yüksek ve en düşük sıcaklıklar arasındaki fark ocak ayında temmuza oranla fazladır.
B) Ocak izoterm haritasında batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklık azalır.
C) Temmuz izoterm haritasına göre en sıcak bölge Güneydoğu Anadolu'dur.
D) Ocak izoterm haritasında en yüksek sıcaklıklara Akdeniz Bölgesi'nde rastlanır.
E) Temmuz izoterm haritasında kıyılardan uzaklaşıldıkça sıcaklıklar azalır.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

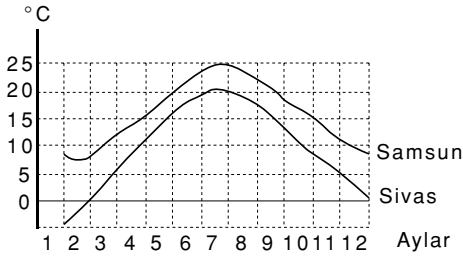
1. Türkiye'nin deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklıkları incelendiğinde kuzeyi ile güneyi arasında yaklaşık 7– 8 derecelik bir sıcaklık farkı bulunması ne ile açıklanabilir?

- A) Denizden uzaklıkla
- B) Yerçekli özellikleriyle
- C) Matematik konumla
- D) Yağış özellikleriyle
- E) Basınç merkezlerinin etkisiyle

2. Doğu Anadolu ile Batı Anadolu'nun sıcaklık ortalamaları bakımından farklılık göstermesi bu bölgelerin hangi özellikleriyle açıklanabilir?

- A) Enlemleriyle
- B) Boylamlarıyla
- C) Yerçekilleriyle
- D) Yükselteleriyle
- E) Rüzgar yönüyle

3.

Yukarıdaki grafikte görüldüğü gibi, Samsun ile Sivas arasında sıcaklık farkı yazın azalmakta, kışın ise artmaktadır. Sıcaklıklar arasındaki farkın mevsime göre değişmesi, iki kentin hangi bakımdan farklı olmasına bağlanabilir?

- A) Yerçekli
- B) Denize uzaklık
- C) Enlem
- D) Bakı
- E) Bitki örtüsü

4. Kışın en düşük sıcaklıklar, genellikle Doğu Anadolu bölgesinde görülür. Bu duruma yol açan etkenlerden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağışların kar şeklinde olması
- B) Yükseltinin fazla olması
- C) Orman bakımından fakir olması
- D) Yerçekillerinin engebeli olması
- E) Karadeniz üzerinden rüzgar alması

5. Sıcaklık dağılışı üzerinde yükseltinin belli bir etkisi vardır.

Bu etki kaldırıldığında, Türkiye'nin yıllık sıcaklık ortalamalarının nasıl olması beklenir?

- A) Kıyılarda yüksek, iç kesimlerde düşük
- B) Kuzey ve Güneyde düşük, iç kesimlerde yüksek
- C) Güneyde yüksek, Kuzeyde düşük
- D) Doğuda yüksek, Batıda düşük
- E) Her yerde eşit

6. Sıcaklığın yıl içinde dağılışı bakımından birbirine en çok benzeyen kent çifti, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Trabzon – Sivas
- B) Zonguldak – Bolu
- C) Adana – Diyarbakır
- D) Zonguldak – Trabzon
- E) Iğdır – Adana

7. Türkiye'nin yıllık sıcaklık ortalamaları deniz seviyesine indirgenildiğinde, en yüksek sıcaklıkların Güneyde değil Güneydoğuda olduğu görülür.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denize uzaklık
- B) Enlem derecesi
- C) Bitki örtüsü
- D) Yerçekli
- E) Buharlaştırma miktarı

8. Türkiye'nin her bölgesinde sebze bitkileri yetiştirilir. Ancak, bir sebzenin olgunlaşması bölgeden bölgeye farklı aylara rastlar.

Buna göre, doğal yetiştirme koşulları göz önüne alındığında fasulyenin hangi bölgede en geç olgunlaşması beklenir?

- A) Ege
- B) Akdeniz
- C) İç Anadolu
- D) Güneydoğu Anadolu
- E) Doğu Anadolu

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

9. Yıllık yağış miktarı Mardin'de 690 mm, Kars'ta 534 mm'dir.

Yağış miktarı daha fazla olmasına rağmen Mardin'in Kars'tan daha kurak olması bu yörenin hangi özelliğine bağlanabilir?

- A) Yerçekilleri bakımından sade olmasına
B) Buharlaşmanın fazla olması
C) Yağışların yağmur olarak düşmesine
D) Akarsu ağının seyrek olmasına
E) Bitki örtüsünün bozkır olmasına

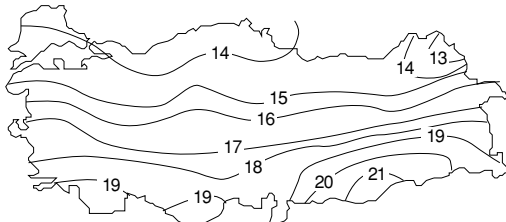
10.

Kentler	Yıllık ort. Sıcaklık (°C)
İğdır	11.5
Erzurum	6.0
Ankara	11.6

Yukarıdaki tabloda üç kentin ortalama sıcaklıkları verilmiştir. Aynı enlem üzerinde yer almalarına karşın Erzurum'un yıllık ortalama sıcaklığının İğdır ve Ankara'dan daha düşük olmasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denize olan uzaklığının daha fazla olması
B) Yükseltisinin daha fazla olması
C) Daha fazla miktarda yağış alması
D) Kuzey rüzgârlarına açık olması
E) Bir ovada yer alması

11.

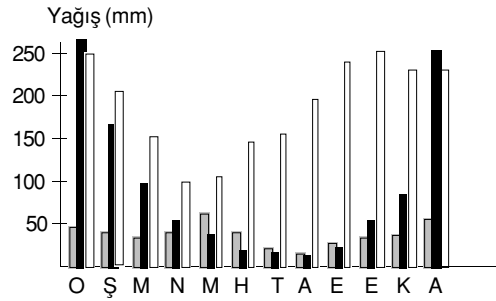
Yukarıdaki haritada Türkiye'nin deniz seviyesine indirgenmiş yıllık izotermi gösterilmiştir.

Buna göre, en yüksek sıcaklıkların Güneydoğuda görülmesinde,

- I. Daha güneyde yer alma
II. Deniz etkisine kapalı olması
III. Nemli olma
- etmenlerinden hangileri etkilidir?**

- A) I, II ve III   B) II ve III   C) I ve III
D) I ve II   E) Yalnız III

12. Aşağıdaki grafikte, Akdeniz, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerindeki aylık ortalama yağış miktarları gösterilmiştir.

Bu grafikte, □, ■ ve ■ sırasıyla hangi bölgelerdeki yağış miktarlarını göstermektedir?

- ■   ■
- A) İç Anadolu   Akdeniz   Karadeniz
B) Akdeniz   İç Anadolu   Karadeniz
C) Karadeniz   Akdeniz   İç Anadolu
D) İç Anadolu   Karadeniz   Akdeniz
E) Karadeniz   İç Anadolu   Akdeniz

13. Bir yerde güneş enerjisinden yararlanma olanağı güneşli gün sayısı ve güneşlenme süresine bağlı olarak değişir.

Bu bilgiler göz önüne alındığında, aşağıdaki yerlerden hangisinde güneş enerjisinden yararlanma olanağı en azdır?

- A) Doğu Karadeniz kıyıları
B) Çukurova
C) Ege Bölgesi kıyıları
D) Konya ovası
E) Harran ovası

14. I. Asor

- II. Basra
III. İzlanda
IV. Sibirya

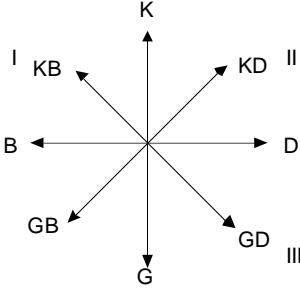
Yukarıdakilerden hangileri, Türkiye iklimini etkileyen yüksek basınç merkezleridir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) II ve III   E) II ve IV

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

15.

Yukarıdaki rüzgar gülünde numaralanmış yönlerden esen rüzgarların adları aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Karayel	Yıldız	Keşişleme
B) Keşişleme	Karayel	Poyraz
C) Yıldız	Keşişleme	Poyraz
D) Keşişleme	Poyraz	Karayel
E) Karayel	Poyraz	Keşişleme

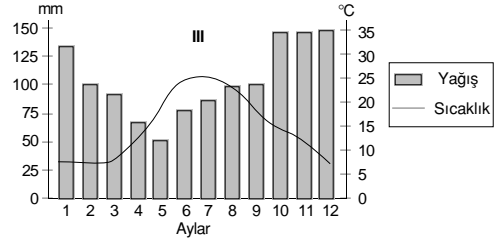
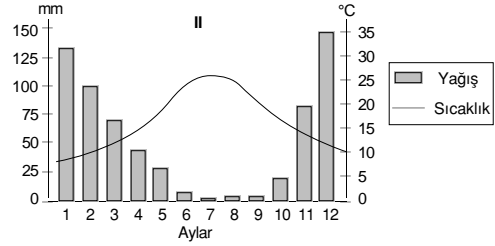
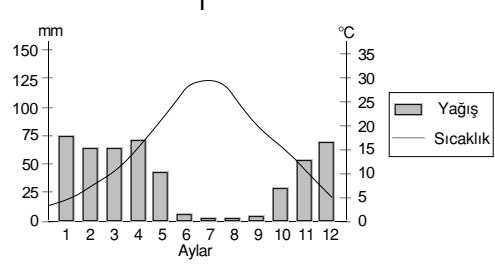
16. Türkiye'de çeşitli iklimlerin görülmesi aşağıdakilerden hangisini en az etkiler?

- A) Ulaşım hizmetlerini
- B) Tarım ürünlerinin çeşitliliğini
- C) Orman dağılışını
- D) Toprak çeşitlerini
- E) Akarsu uzunluklarını

17. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de birbirinden farklı iklim özelliklerinin görüldüğüne bir kanıt olamaz?

- A) Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilebilmesi
- B) Doğal bitki örtüsünün farklılıklar göstermesi
- C) Turizm mevsiminin güneyde daha erken başlaması
- D) Çeşitli akarsu rejimlerinin görülmesi
- E) Dağınık ve toplu yerleşmelerin görülmesi

18. Aşağıda üç merkezin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafikleri verilmiştir.

Bu grafiklerin her biri Zonguldak, İzmir ve Diyarbakır merkezlerinden hangisine aittir?

I	II	III
A) İzmir	Zonguldak	Diyarbakır
B) Diyarbakır	İzmir	Zonguldak
C) Zonguldak	Diyarbakır	İzmir
D) Diyarbakır	Zonguldak	İzmir
E) İzmir	Diyarbakır	Zonguldak

19. Türkiye'de değişik mevsim özelliklerinin aynı zamanda görülebilmesini sağlayan başlıca etken nedir?

- A) Yerçekillerinin çeşitliliği
- B) Ilıman iklim kuşağında yer alması
- C) Denizlerle çevrili olması
- D) Geniş topraklara sahip olması
- E) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

20. Yıllık yağış miktarları birbirine çok yakın olmasına rağmen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin, Doğu Anadolu Bölgesine göre daha kurak olması, bu iki bölgenin hangi bakımdan farklı olmasının bir sonucudur?

- A) Akarsu ağının sıklığı
- B) Denize yakınlık
- C) Matematik konum
- D) Buharlaşma şiddeti
- E) Toprak yapısı

21. Güneydoğu Anadolu, yıl içinde Marmara Bölgesi kadar yağış alır. Buna karşın, Güneydoğu Anadolu'nun tarımda en çok sulama ihtiyacı duyulan bölge olması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Yerçekillerinin sadeliğiyle
- B) Topraklarının killi olmasıyla
- C) Yazın sıcak geçmesiyle
- D) Akarsuların derin vadiler içinde akmasıyla
- E) Denizden uzak olmasıyla

22. Orta kuşak okyanus iklimi her mevsimi yağışlı olan, yazın aşırı sıcakların, kışın aşırı soğukların görülmediği bir iklim tipidir.

Buna göre, Türkiye'nin aşağıdaki coğrafi bölümlerinden hangisinin kıyı kesiminde görülen iklim tipi orta kuşak okyanus iklimine benzer özellikler gösterir?

(2001 ÖSS)

- A) Antalya Bölümü
- B) Ergene Bölümü
- C) Ege Bölümü
- D) Adana Bölümü
- E) Doğu Karadeniz Bölümü

23. Türkiye'deki doğal bitki örtüsü dağılışını gösteren bir haritadan, aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi edinilebilir?

(2001 ÖSS)

- A) Nüfus yoğunluğuyla
- B) Hayvancılıkta uygulanan yöntemlerle
- C) Akarsu havzalarının genişliğiyle
- D) İklim tipleriyle
- E) Ulaşım olanaklarıyla

24.

Don olayı çok az görülen ve yaz kuraklığı olmayan yerlerde yetişebilen bir bitki, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangilerinde yetiştirilebilir?

(2001 ÖSS)

- A) I ve II
- B) I ve V
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V